

UiT Norges arktiske universitet

Åpen tilgang – åpen forskning: er det langt igjen?

Innlegg på SMH-dagene, Universitetet i Stavanger

9. Februar 2021

Arr: Norsk Bibliotekforening

Leif Longva

UiT Norges arktiske universitet

Universitetsbiblioteket

Er det langt igjen?

- Vet vi hvor vi skal?
- Er veien pekt ut – det handler kun om å ta et steg om gangen?

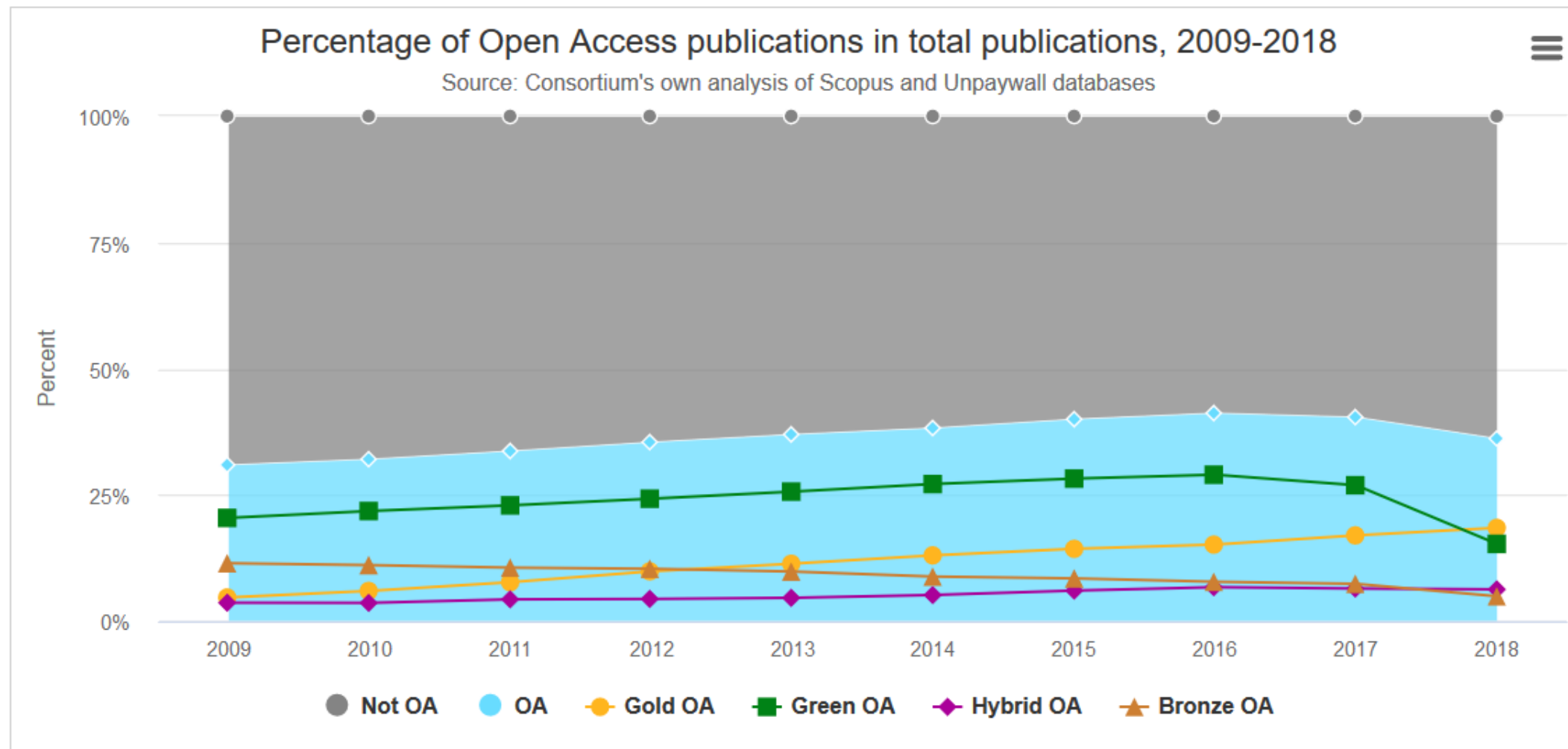
"The Long & Winding Road" by Englishpointers (Hate Sleep Apnea) is licensed with CC BY-NC-ND 2.0.

Open access to publications

Kilde: EU-kommisjonen

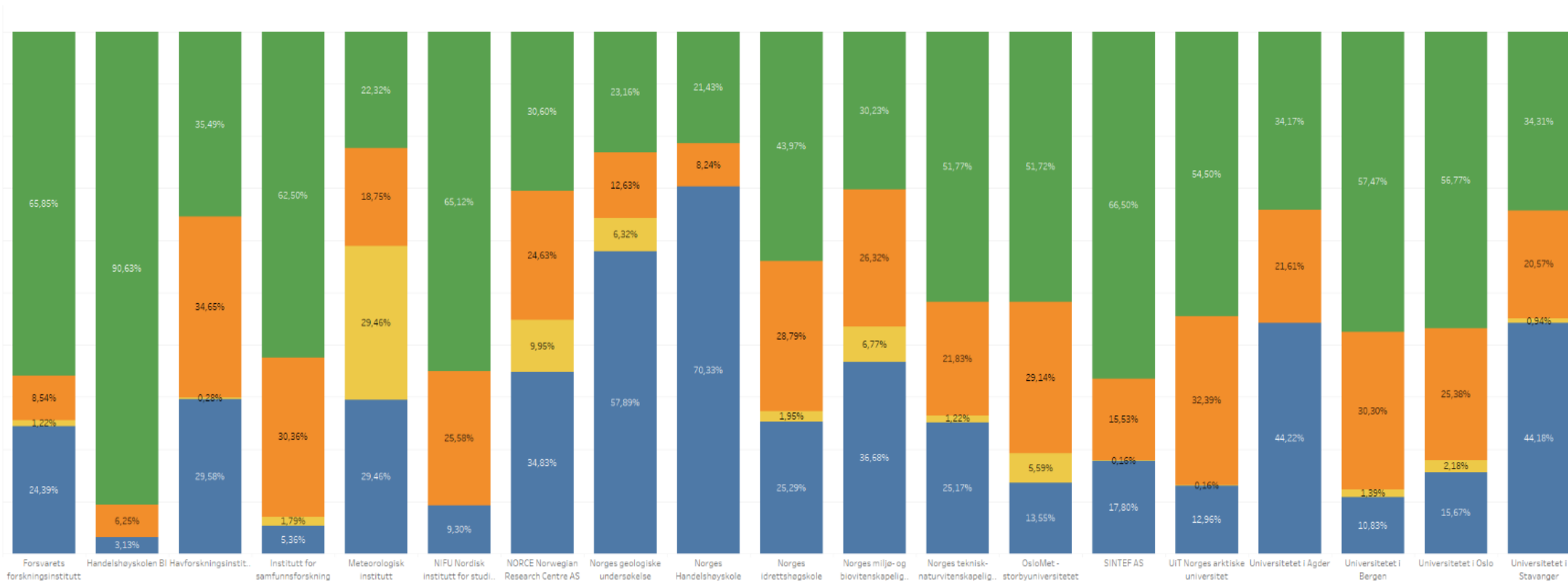
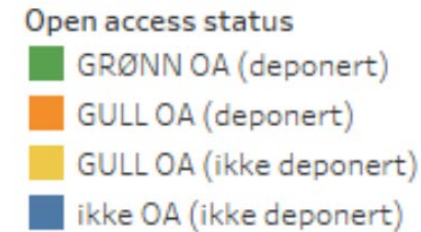
This data, gathered through the analysis of [Scopus data](#) and [Unpaywall data](#), shows the percentage of open access publications by year, country and discipline.

You can click on the buttons below the chart to select the data to display.

Status i Norge: Åpen tilgang til artikler

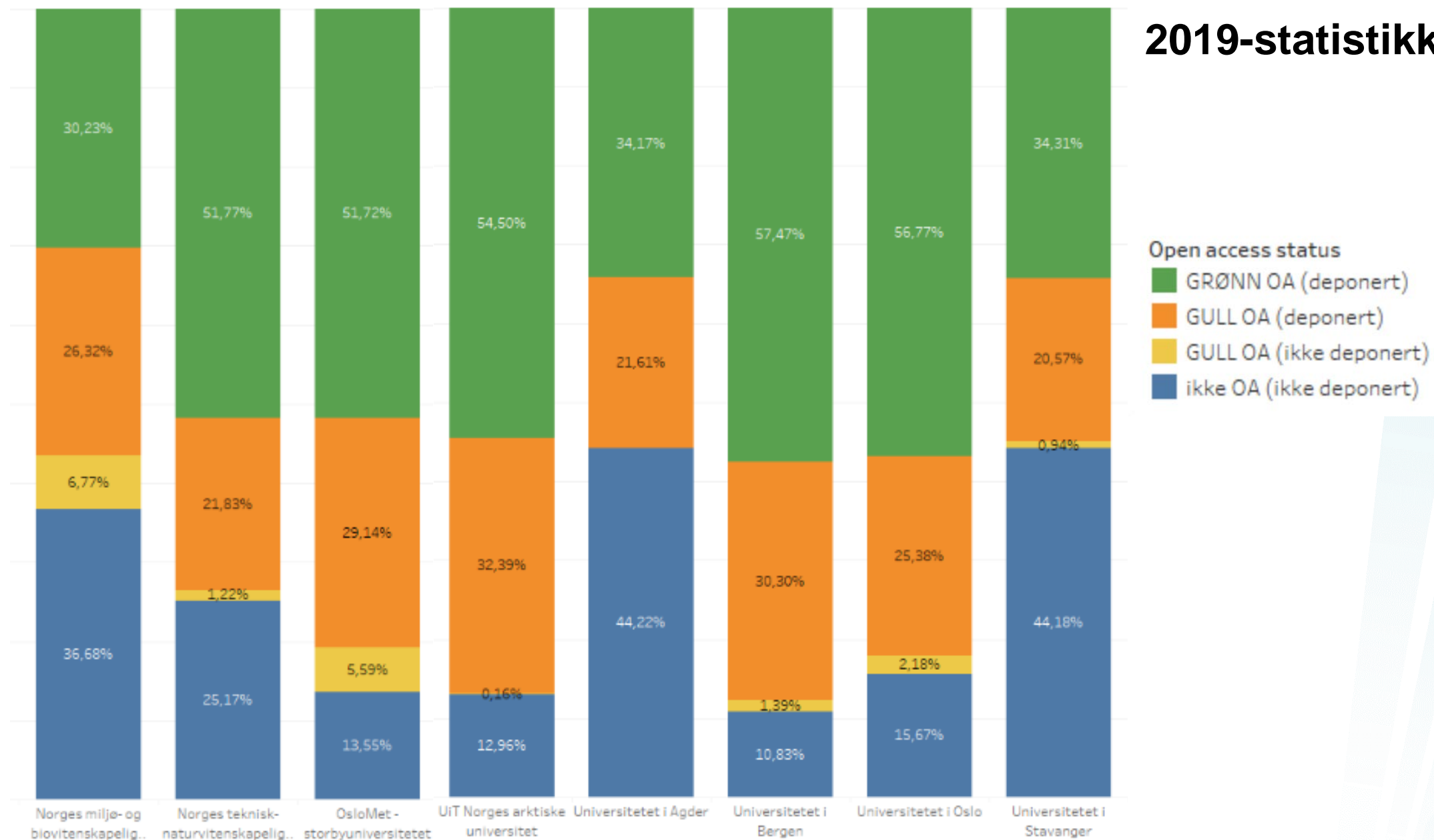
Vi er godt på vei - her er 2019-statistikk:

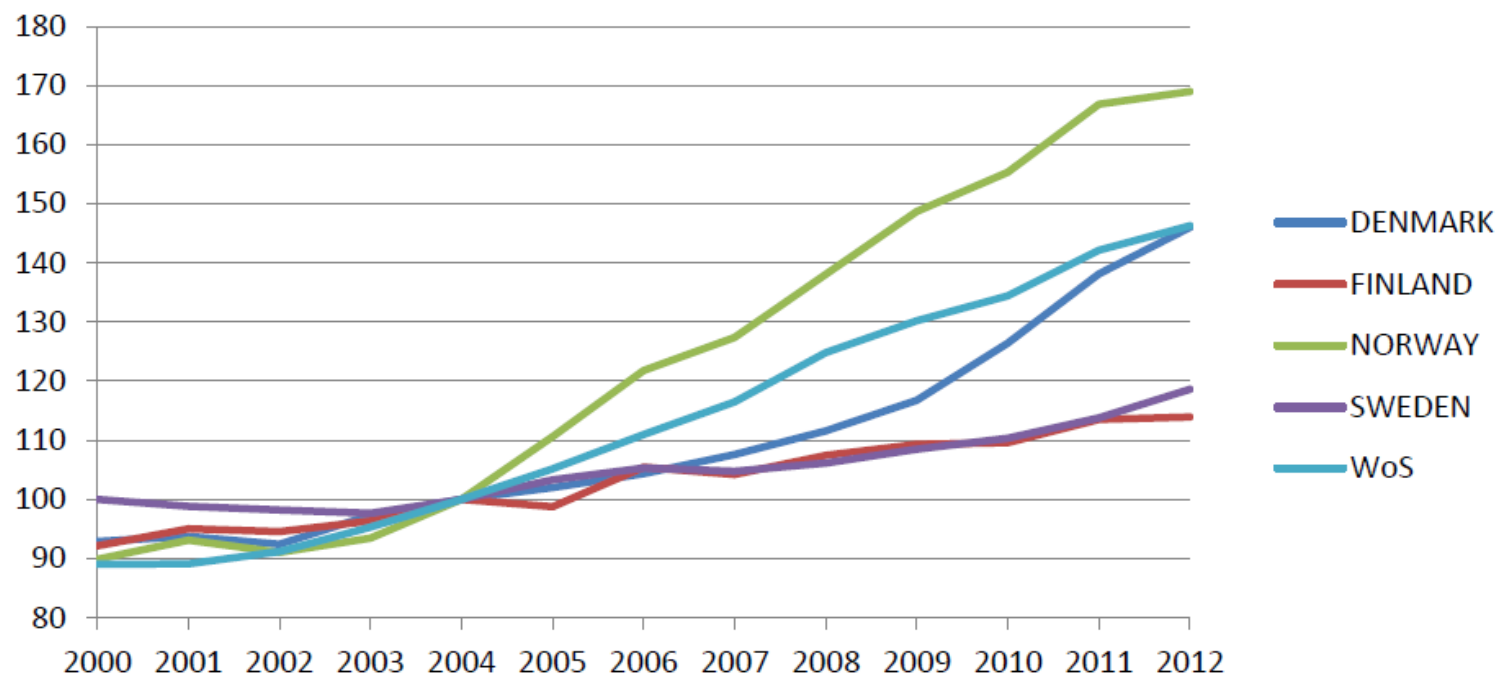
BI NMBU NTNU OsloMet UiT UiA UiB UiO UiS

2019-statistikk

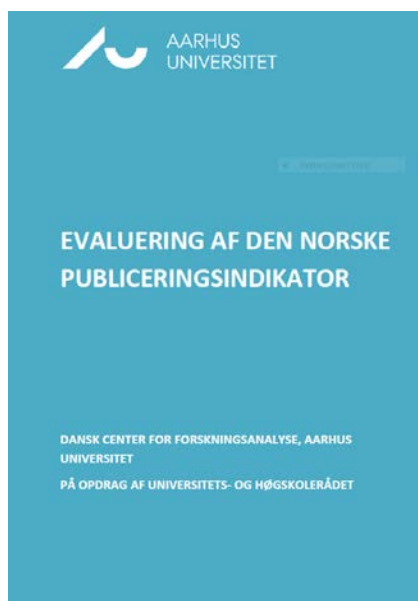

2004: Publiseringsindikatoren

Figur 3.7. Udviklingen i WoS-tidsskriftspublikationer for fire nordiske lande og databasen som helhed; udviklingen er vist som indeks, hvor 2004 er indeksår, begyndelsesåret for den norske publiceringsindikator.

Kilde: CWTS WoS database.

Viktig å bygge CV

- Å publisere i prestisjetidsskriftene er viktigst
- Sikrer akademisk karriere
- Sikrer institusjonen prestisje og finansiering
- Hvor er gulroten for OA?

Institusjonenes OA-policy

UiT:

1. Valg av publiseringskanal

UiTs ansatte og studenter medvirker i vitenskapelig publisering i ulike roller, – som forfatter, fagfelle, medlem av redaksjonsråd eller redaksjonsmedlem. UiT ønsker at man prioriterer deltakelse i publiseringskanaler som fremmer åpen tilgang fremfor hos utgivere som ikke fremmer dette prinsippet.

UiTs ansatte og studenter skal publisere i kanaler som gir friest mulig tilgang til publikasjonene. Publikasjonskanalen skal enten gi åpen tilgang på egen plattform (såkalt gull åpen tilgang) eller ha en god politikk med hensyn til egenarkivering (såkalt grønn åpen tilgang). Åpne publiseringskanaler skal velges fremfor lukkede publiseringskanaler under forutsetning av faglig forsvarlighet. Dette er et krav for artikler i fagfellevurderte tidsskrifter, men anbefales også for vitenskapelige bøker (monografier og antologier), samt for populærvitenskapelige artikler, aviskronikker og annen formidlingsvirksomhet.

UiT bidrar til å dekke eventuelle ekstrakostnader til åpen publisering gjennom et eget publiseringsfond, under forutsetning av at publiseringsfondets vilkår oppfylles.

Nasjonale OA-policy

Du er her: [Forsiden](#) • [Dokument](#) • [Lover og regler](#) •

Nasjonale mål og retningslinjer for åpen tilgang til vitenskapelige artikler

Nasjonale mål og retningslinjer for åpen tilgang til vitenskapelige artikler

Retningslinjer | Dato: 22.08.2017

Regjeringen har som mål at alle norske vitenskapelige artikler finansiert av offentlige midler skal være åpent tilgjengelige innen 2024, og har fastsatt retningslinjer og tiltak for åpen tilgang til vitenskapelige artikler.

Regjeringens fastsetter følgende nasjonale retningslinjer for å bidra til at alle aktørene arbeider mot samme mål, med tilhørende tiltak som støtter opp under arbeidet:^[2]

1. Vitenskapelige artikler fra offentlig finansiert forskning skal gjøres åpent tilgjengelige. Forskere skal undersøke mulighetene for å publisere sine artikler i åpne tidsskrifter og velge åpne tidsskrifter der det er faglig forsvarlig. Kun i unntakstilfeller kan artikler basert på offentlig finansiering publiseres i tidsskrifter som ikke tillater tilgjengeliggjøring i vitenarkiv.
2. Alle vitenskapelige artikler basert på offentlig finansiert forskning skal deponeres i et egnet vitenarkiv senest ved publiseringstidspunktet, uavhengig av publiseringskanal og uavhengig av når det er mulig å gjøre dem åpent tilgjengelige.
3. Institusjoner og konsortier som forhandler avtaler med forlag skal sørge for at avtalene fremmer åpen tilgang uten økte total kostnader, og at det er åpenhet om avtalenes betingelser.
4. Institusjoner som finansierer forskningsprosjekter, skal bidra til å dekke kostnader til åpen publisering. For forskningsutførende institusjoner vil kostnader til åpen publisering inngå i budsjettene for forskningsaktivitet på linje med kostnader til annen nødvendig virksomhet. Forskere og forskningsutførende institusjoner oppfordres til å bidra i arbeidet for å fremme publiseringstjenester av god kvalitet og til riktig pris gjennom sine interesseorganer og internasjonale nettverk.

Forskernes respons

Olav Torvunds blogg

Blogg om jus og andre spørsmål som jeg måtte være opptatt av.

KATEGORIER

SISTE INNLEGG

Videoforelesninger:
Ytringsfrihet og
medieregulering

Sosiale medier, Trump og
ytringsfrihet

Fri fra 2021

2020 — året da det ble
straffbart for syklende å følge
trafikkreglene. Og Høyesterett
viste omsorg for bilistene.

OM OLAV TORVUND OG BLOGGEN ▾ JUS ▾ UNDERVISNING ▾ DOKU

OPPHAVSRETT, UIO/UNIVERSITETSPOLITIKK

TVUNGNE PUBLISERINGSKANALER – ET ANGREP PÅ DEN AKADEMISKE FRIHET

🕒 2007-11-25 👤 OLAV TORVUND 💬 3 COMMENTS

Artikkelen er skrevet sammen med [professor Helge Rønning](#) og ble opprinnelig publisert i [Forskerforum](#) nr. [9/2007](#). Både Helge Rønning og jeg er medlemmer av [Forskerforbundets](#) opphavsrettsutvalg.

Et angrep på den akademiske frihet

I [Forskerforum](#) 7/2007 får prinsippet om såkalt "Open Access" omfattende dekning. Det er et stort [intervju med Rune Nilsen](#) og et mindre med Karin Gundersen. Ellers består oppslaget av to såkalte faktabokser. Overskriften er: "Open access må inn i arbeidskontraktane".

Forskernes respons

Olav Torvunds blogg

Blogg om jus og andre spørsmål som jeg måtte være opptatt av.

KATEGORIER

SISTE INNLEGG

Videoforelesninger:
Ytringsfrihet og
medieregulering

Sosiale medier, Trump og
ytringsfrihet

Fri fra 2021

2020 – året da det ble
straffbart for syklende å følge
trafikkreglene. Og Høyesterett
viste omsorg for bilistene.

OM OLAV TORVUND OG BLOGGEN ▾ JUS ▾ UNDERVISNING ▾ DOKU

Åpen publisering og akademisk frihet

OPPHA

TVI

AN

© 2007

Artikke

9/200

Et ang

I Forsk

med R

Oversl

[Hege Gundersen](#) 17. juni 2016

Open access skal gjøre forskning gratis for folket. Men hva skjer når forskerne selv må betale for å komme til orde? – Forskernes frihet til å velge publiseringskanal kan bli svært innskrenket hvis dette spørsmålet ikke tas på alvor, mener forlagssjef Hege Gundersen.

Forskernes respons

Olav Torvunds blogg

Blogg om jus og andre spørsmål som jeg måtte være opptatt av.

Search ...

KATEGORIER

Select Category

SISTE INNLEGG

Videoforelesninger:
Ytringsfrihet og medieregulering
Sosiale medier, Trump og ytringsfrihet
Fri fra 2021
2020 — året da det ble straffbart for syklende å følge trafikkreglene. Og Høyesterett viste omsorg for bilistene.

OM OLAV TORVUND OG BLOGGEN ▾ JUS ▾ UNDERVISNING ▾ DOKU

Åpen publisering og akademisk frihet

OPPHAV

TVI
AN

© 2007

Artikkel

9/2007

Et ang

I Forsk

med R

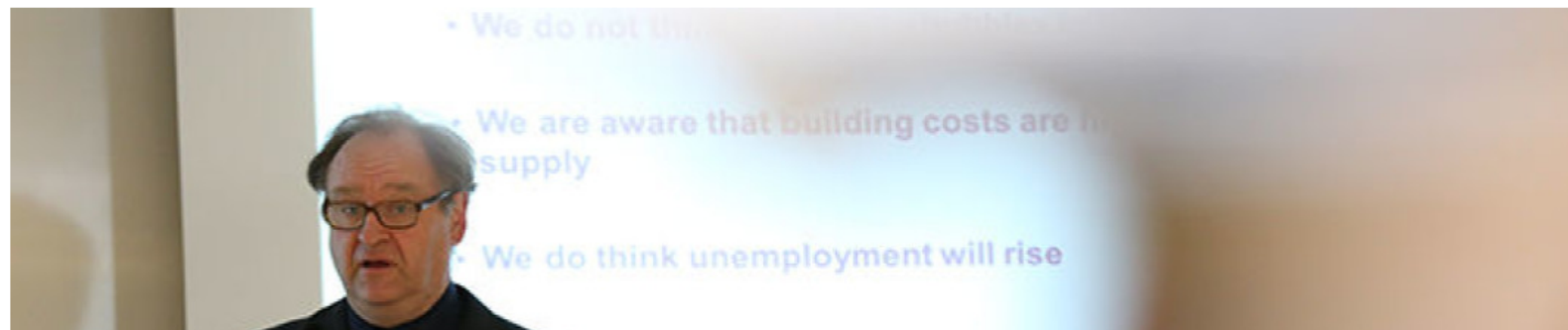
Oversl

[Hege Gundersen](#)

DEBATT

Vi trenger en skjerpet bestemmelse om individuell akademisk frihet i UH-loven

Det er en selvsagt del av akademisk frihet at forskeren selv skal kunne vurdere åpen publisering, skriver professor Kjell Erik Lommerud.

Money talks – finansistørens policyer

- Hva så med finansieringskildenes krav til OA?
- Den som deler ut penger bør ha lov til å stille krav.
 - Enhver kan velge å takke nei til finansieringen dersom man misliker kravene.

=> Finansieringskildene er viktige pådrivere for overgang til OA

Lansert
september 2018

About Plan S

Plan S is an initiative for Open Access publishing that was launched in September 2018. The plan is supported by cOAlition S, an international consortium of research funding and performing organisations. Plan S requires that, from 2021, scientific publications that result from research funded by public grants must be published in compliant Open Access journals or platforms.

[Read more](#)

 JOURNAL CHECKER TOOL

BETA

Is this compliant with
Plan S?

Plan S overordnet

- Full og umiddelbar OA for vitenskapelige publikasjoner:
 - Åpen lisens, CC BY (evt. CC BY-ND) - *full OA*
 - Ingen embargoperioder – *umiddelbar OA*
 - ➔ • Forskere beholder rettigheter til å tilgjengeliggjøre
 - Finansiør og institusjon dekker publiseringskostnader, ikke den enkelte forsker
 - ➔ • Finansiører forplikter seg til å vurdere forskning basert på dens innhold, ikke hvor den er publisert (jf DORA-prinsippene)

Fra presentasjon av Jon Øygarden Flæten, NFR
28.01.2021

cOAlition S

**Making full
and immediate
Open Access
a reality**

Search signers

Organization (15)

Reset all filters

25

- University of Agder Norway
- University of -Stavanger Norway
- Journal of Extreme Anthropology Norway
- Norwegian Institute of Philology Norway
- MF Norwegian School of Theology, Religion and Society Norway
- Oslo University Hospital Norway
- OsloMet -- Oslo Metropolitan University Norway
- Norwegian University of Life Sciences Norway
- Research Council of Norway Norway
- Innland Norway University of Applied Sciences Norway
- The Royal Norwegian Society of Sciences and Letters (DKNVS) Norway
- Norwegian University of Science and Technology - NTNU Norway
- University College of Southeast Norway Norway
- GenØk - Centre for Biosafety Norway
- University of Tromsø - The Arctic University of Norway Norway

Hentet fra:
oa2020.org/progress-report/

OA2020 PROGRESS REPORT

Latest update: December 21, 2020

In December 2020, the OA2020 Community came together to reflect on the progress made toward our shared objective of transitioning today's scholarly journals to open access.

Here are the key takeaways:

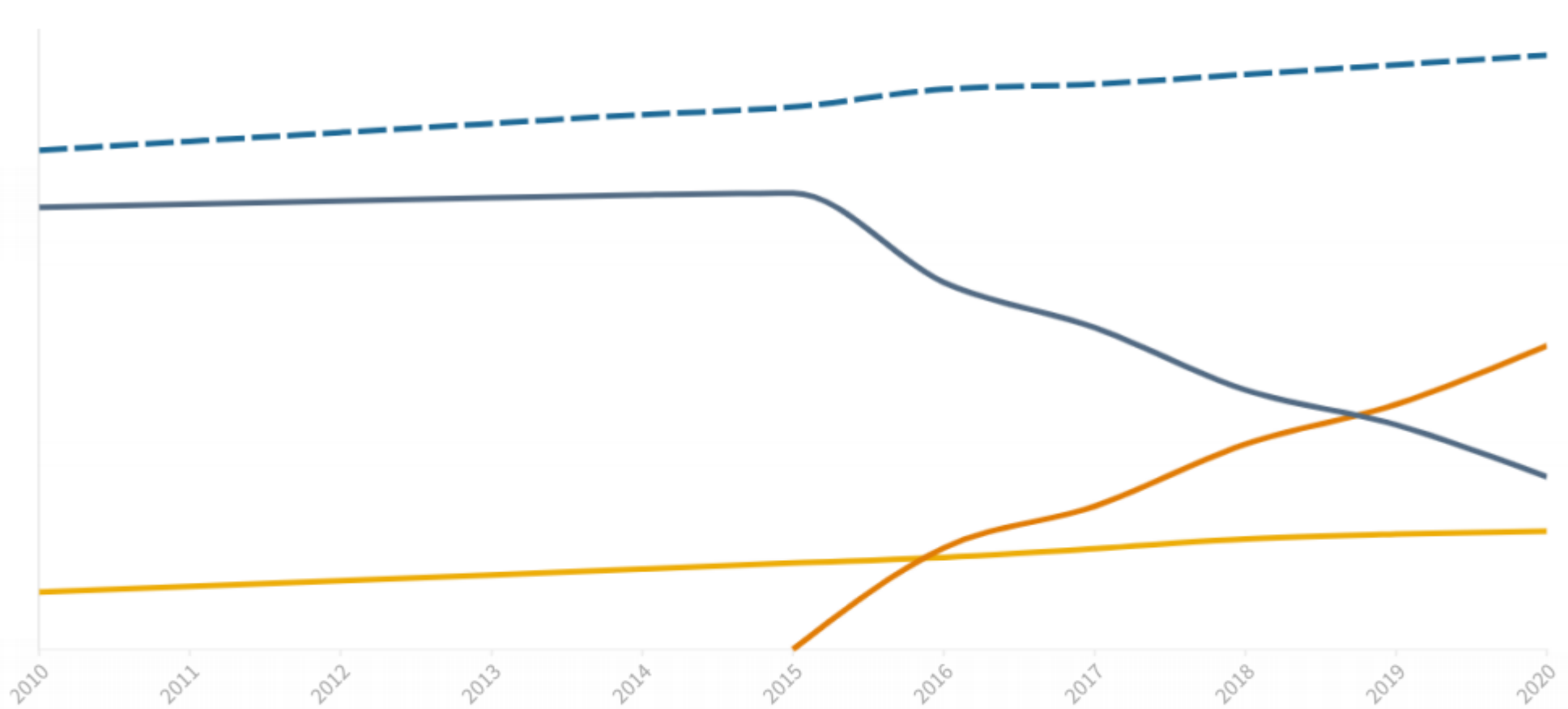
- The OA2020 community has demonstrated that transformative and other transitional agreements are truly **viable strategy** to achieve **open access on a large scale** in a matter of a **few short years**.
- There are challenges, but with each step forward, we gain a **new vantage point**. Through our alignment as a global community of stakeholders we can address these challenges.
- Our next milestone will be achieved with the **proliferation of transformative and transitional agreements**, to make the transition irreversible.
- Transformative agreements with traditional subscription publishers need to be **complemented** by extended support for new and improved **fully open access publishing venues and platforms**

The tide-turning potential of TAs

Hentet fra:
oa2020.org/progress-report/

Case study: Netherlands

■ Total ■ Fully OA journal ■ Hybrid/Closed ■ Transformative agreement

Estimated total article output, corresponding authors, 2010-2020. Visualization by Adam Der, Max Planck Digital Library

<https://github.com/subugoe/oa2020cadata>

<https://esac-initiative.org/about/transformative-agreements/agreement-registry/>

Forskerne vil ikke gi slipp på favoritt-tidsskriftene

- CV-en er viktig
- Også i en OA-verden
- Hvem betaler?

Plan S overordnet

- Full og umiddelbar OA for vitenskapelige publikasjoner:
- Finansiør og institusjon dekker publiseringskostnader, ikke den enkelte forsker

Skal forskeren publisere der han/hun vil?

- Og biblioteket/institusjonen betale?
- Uansett pris?

The image is a screenshot of a news article from Khrono. The top navigation bar is black with the Khrono logo on the left and links for 'Nyheter', 'Debatt', and 'Student' on the right. The article title is in large, bold, black font, and the sub-headline is in a smaller, regular black font. Below the text is a photograph of book spines on a shelf.

Khrono Nyheter Debatt Student +

ÅPEN PUBLISERING

Nature vil ha over 100.000 kroner for å publisere en artikkel med åpen tilgang

Publiseringsavgiften er høy når storforlag åpner for åpen publisering.

Hva er kostnadene ved å publisere en artikkel?

- Det har A. Grossmann og B. Brembs undersøkt
- Svar:
 - Mellom 570 og 1100 USD
 - Avhengig av forutsetninger
- Dvs: Langt mindre enn den alminnelige APC fra de store kommersielle forlagene
 - For ikke å nevne Nature

F1000Research

F1000Research 2021, 10:20 Last updated: 12 JAN 2021

Check for updates

RESEARCH ARTICLE

Current market rates for scholarly publishing services
[version 1; peer review: awaiting peer review]

Alexander Grossmann¹, Björn Brembs²

¹Fakultät Informatik und Medien, HTWK Leipzig, Leipzig, Sachsen, 04277, Germany
²Institut für Zoologie - Neurogenetik, Universität Regensburg, Regensburg, Bavaria, 93053, Germany

v1 First published: 12 Jan 2021, 10:20
<https://doi.org/10.12688/f1000research.27468.1>
Latest published: 12 Jan 2021, 10:20
<https://doi.org/10.12688/f1000research.27468.1>

Open Peer Review

Reviewer Status AWAITING PEER REVIEW

Any reports and responses or comments on the article can be found at the end of the article.

Abstract
For decades, the supra-inflation increase of subscription prices for scholarly journals has concerned scholarly institutions. After years of

<https://doi.org/10.12688/f1000research.27468.1>

Utgiver må ikke få lov å diktere pris

Vi må - enten:

- Få inn et insentiv for forskerne til å vurdere pris opp mot kvalitet
- Kjøpe publiseringstjenester via anbud
 - Inngå avtale med de som gir akseptabelt prisnivå
- Forhandle frem felles avtaler med akseptabel pris
 - Forhandlingskort: Vise at man er villig til å si nei til avtale hvis prisen er for høy
- Bruke gratisjobben med peer review som forhandlingskort?
 - «No deal – no peer review»

Alternative modeller finnes

News & events › News › Open access platform for Dutch academic journals launched

Open access journals launched

29 January 2021

With seven academic journals in the social sciences and humanities, the open access platform OpenJournals.nl was launched today. This new platform gives journals in the Netherlands the opportunity to provide open access. The development was made possible by a grant from the Dutch Research Council (NWO).

1700-TAL

100% Open Access
The pursuit of 100% open access by publishers that focus primarily on research in the social sciences and humanities.

BOREALIS

Septentrio Academic
the institutional service provider

Editorial Resources ▾

melICA | ELIASO | redalyc.org

Menu ☰

COS
CENTER FOR OPEN SCIENCE

133 Journals in the field of journals in consolidation

454 Members of the Open Science Community

SCOSS

HELPING SECURE THE VITAL INFRASTRUCTURE ON WHICH OPEN SCIENCE DEPENDS

Everything you need to know about SCOSS

WHAT IS SCOSS? HOW IT WORKS

WHAT IS SCOSS?

The Global Sustainability Coalition for Open Access and Open Science is committed to helping secure OA and OS infrastructure. Its purpose is to provide a new co-ordinated international community to support the non-commercial

Og vær oppmerksom på posisjonering i feltet

- Ressurssterke aktører kjøper opp infrastrukturtenester
 - Tilbyr hjelp til forskeren fra idé til ferdig publikasjon
- Får vi like usunne 'markedsforhold' for støttetjenester som for publisering?
- B. Brems et al (2021, January 21). Plan I - Towards a sustainable research information infrastructure. Zenodo. <http://doi.org/10.5281/zenodo.4454640>

Fig. 1: Providers of digital tools for the scientific workflow (CC BY: Bianca Kramer, Jeroen Bosman, <https://101innovations.wordpress.com/workflows>). The preconditions for a functioning market exist, but a common standard is missing that provides for the substitutability of service providers or tools.

Forskningsdata

- Forskningsdata er verdifullt – det er data forskningen bygger på
- Ikke noe prestisjefag for publisering i de rette kanaler
- Ikke noe open access-problematikk
 - Men et spørsmål om hva som kan gjøres åpent
 - EU: «*As open as possible, as closed as necessary*»

FAIR data

- Findable
- Accessible
- Interoperable
- Reuseable

FAIR DATA PRINCIPLES

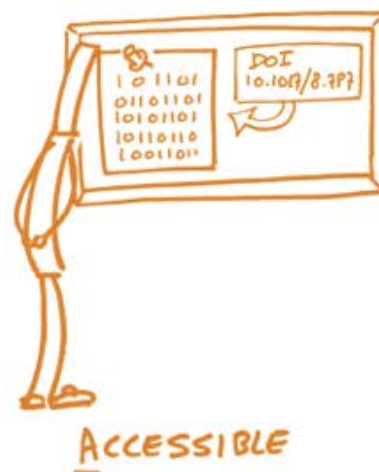
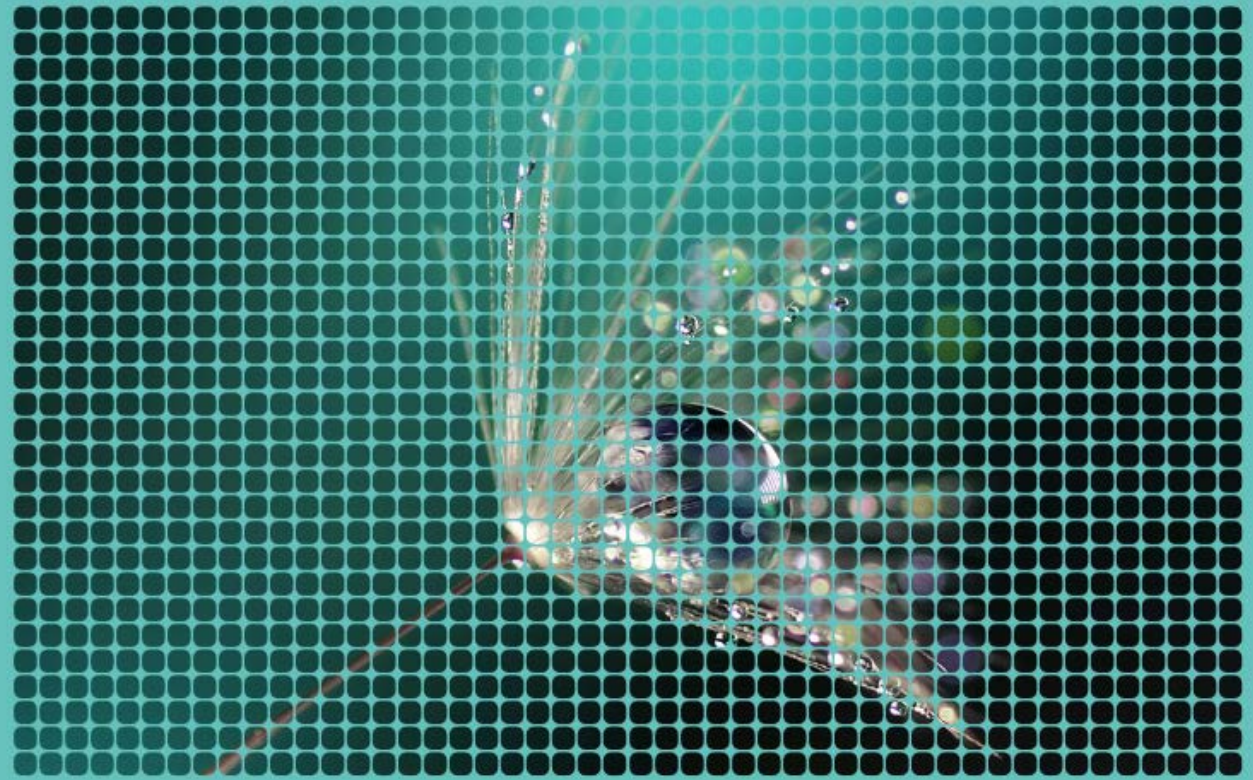

Image: <https://book.fosteropenscience.eu/>

=> Forskningsintegritet

Digital Science Report

The State of Open Data 2020

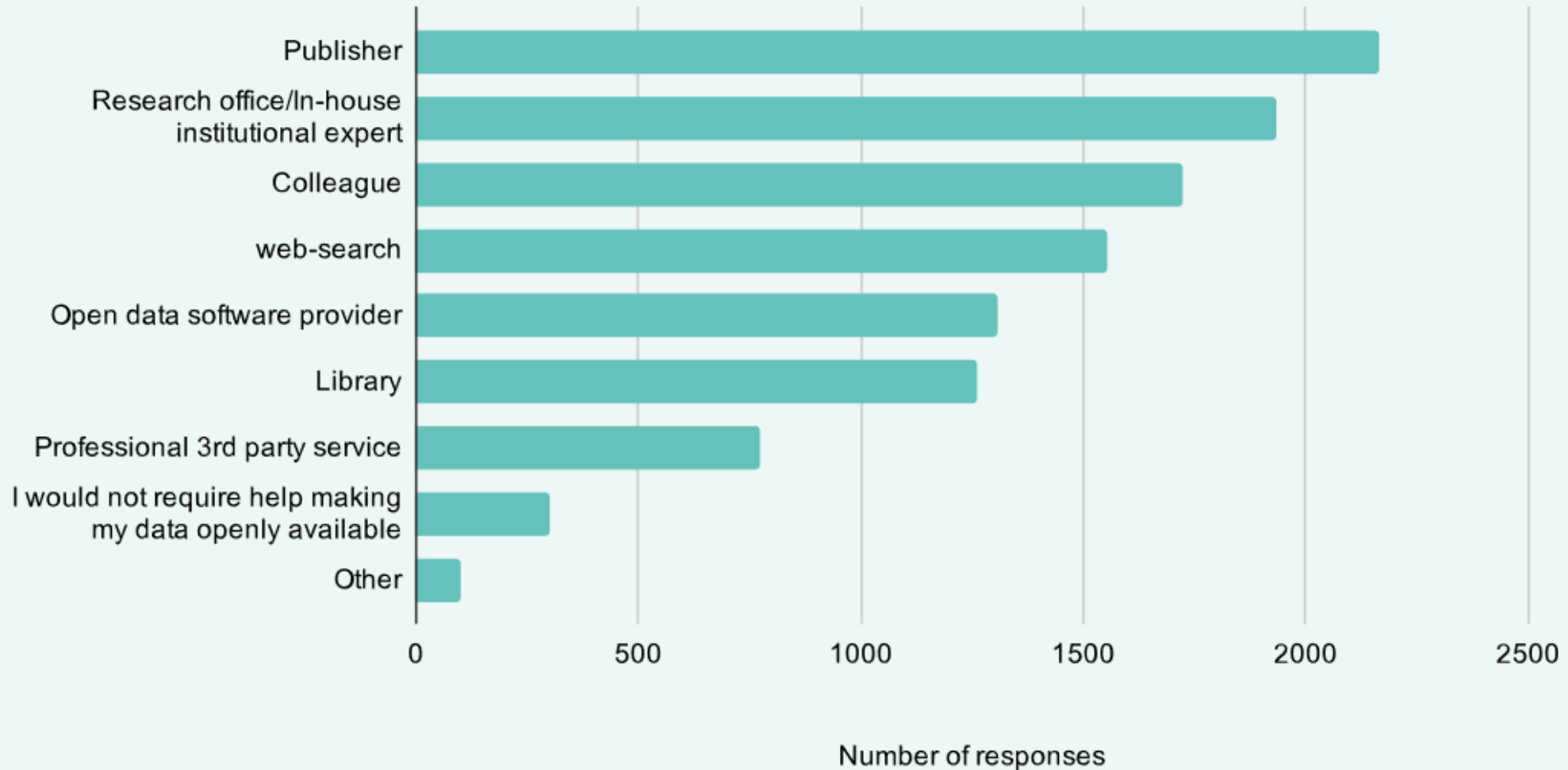
The longest-running longitudinal survey and analysis on open data

Foreword by Dr Leslie McIntosh, CEO of Ripeta and Executive Director, Emeritus - Research Data Alliance US

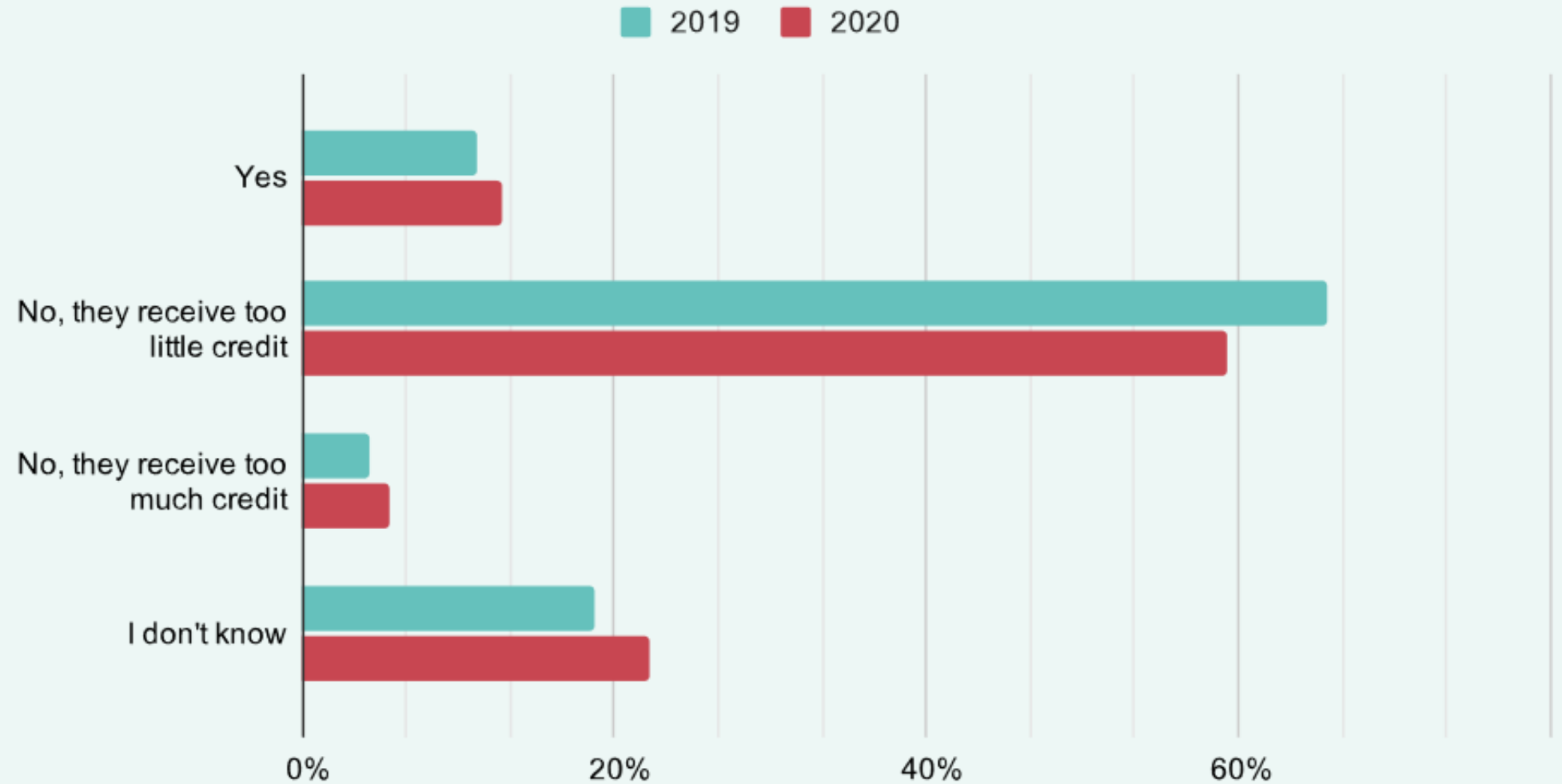
December 2020

<https://www.digital-science.com/>

If you required help in making data from your most recent research paper openly available, which sources would you rely upon?

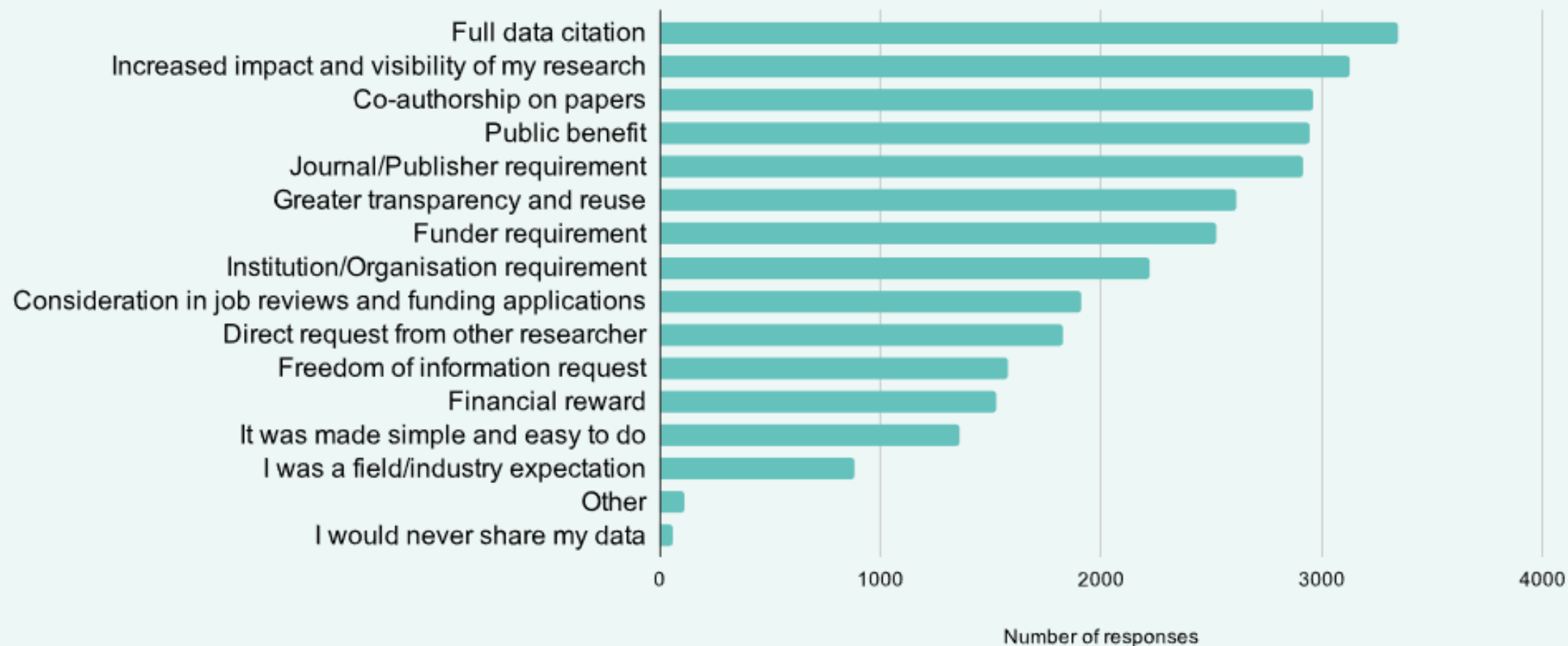

Do you think researchers currently get sufficient credit for sharing data?

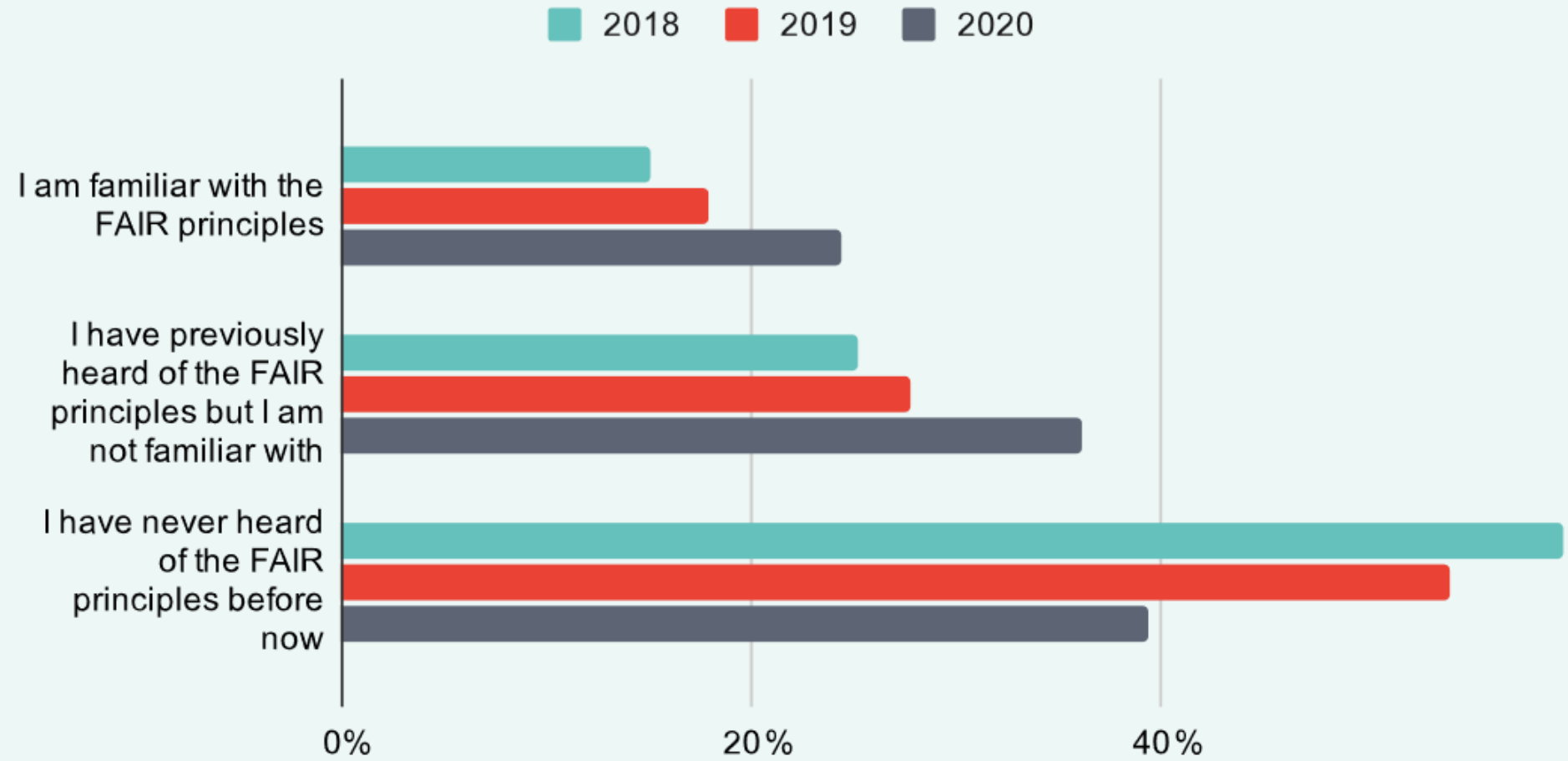

What circumstances would motivate you to share your data?

How familiar are you with the FAIR principles in relation to open data?

Policy for forskningsdata

UIT
NORGES
ARKTISKE
UNIVERSITET

- Myndigheter
- Institusjoner
- Finansierer
- Tidsskriftene
 - Stadig vanligere å be om referanse til datagrunnlaget

UiT:

PRINSIPPER OG RETNINGSLINJER for forvaltning av forskningsdata ved UiT

Fastsatt av:	Universitetsstyret	Dato:	09.03.17, (S 15-17)
Ansvarlig enhet:	Avdeling for forskning og utviklingsarbeid	Arkivref.:	2016/4122, reg.
Sist endret av:	Avdeling for forskning og utviklingsarbeid	Dato:	09.03.2017

2. Eierskap til data

UiT har som hovedregel eierskap til alle forskningsdata generert av ansatte i stilling ved UiT, i henhold til *Reglement om sikring og forvaltning av arbeidsresultater ved UiT*. Dette gjelder også ansatte ph.d.-studenter og midlertidig ansatte forskere.

UiT har normalt ikke eierskap til studenters forskningsdata, unntatt når studenter har ansettelsesforhold til UiT (ph.d.-studenter), eller dette er spesifikt avtalt for eksempel ved eksternt finansierte prosjekter. Det samme gjelder utvekslingsstudenter og gjesteforskere.

I tilfeller hvor forskningsdata genereres som del av forskningsprosjekter som er delvis eller fullt finansiert av en tredjepart, skal eierskap og rettigheter til bruk av data og forskningsresultater avtales. Rettigheter til bruk og/eller publisering av forskningsdata skal ikke overdras til kommersielle aktører uten at UiT beholder rettighetene til å gjøre dataene åpent tilgjengelige for gjenbruk.

UiT skal som hovedregel ha tilgang til bruk av alle forskningsdata generert ved institusjonen.

Arkivering av forskningsdata

The image displays a collage of various research data archiving platforms. At the top left is **DataverseNO**, which includes a search bar and a 'Certified by: CORE TRUST SEAL' logo circled in red. Below it is **UNIT** (University of Twente Institutional Repository) with a search bar and a 'Wes Unk App' logo. In the center is **NSD** (Norsk Senter for Data Science) with a search bar and the text 'Norske forskningsdata' and 'Innholder over 3500 datasett fra norske forsk'. To the right is **NIRD RESEARCH**. Further right is **figshare** with a search bar and 'Browse' button. Below figshare is **DRYAD** with a search bar and 'Explore Data | About | Help' links. At the bottom right is **zenodo** with a search bar and 'Upload | Communities' buttons. The zenodo page shows 'Featured communities' including 'Coronavirus Disease Research Community - COVID-19' and 'Recent uploads' including 'GS2 v8.0.6'.

Og vi kan kjøpe slike tjenester fra utgiver

SPRINGER NATURE Research Data Support

Offer extended: submit large datasets for expert curation at no extra cost

Five Facts About Research Data Management from Elsevier

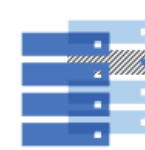
Elsevier publishes open access, as well as having an active involvement in Research Data Management (RDM). Here are five things you need to know.

4
Modules

Fact 1
Elsevier's Mendeley Data platform supports the entire lifecycle of research data

The 4 modules that make up Mendeley Data are designed to help the research community discover, collect and share research data.

20m
datasets

Fact 4
Mendeley Data can increase the exposure and impact of research

Mendeley Data Search indexes over 20 million datasets from thousands of global repositories. Nine million datasets are 'deep indexed', meaning that the metadata in the index is enriched with underlying data to improve ranking and findability.

Fact 2
Researchers own and

Fact 5
Elsevier is an active

Langt igjen – til hvor?

- Åpen tilgang til artiklene?
- Forskningsdata?
- Pluss alt det andre:
 - Bøkene?
 - Grå litteratur?
 - Åpne læringsressurser?
 - Nye publiseringsformer?

Eller også:

- Preregistrering
 - Åpne prosesser
 - Electronic Lab Notebooks
 - Åpne preprint
 - Åpen peer review
 - Post-publisering peer review
- ⇒ Reproduserbarhet
- ⇒ Transparens
- ⇒ Forskningsintegritet

Takk

"NEIL YOUNG - LONG MAY YOU RUN" by Leo Reynolds is licensed with CC BY-NC-SA 2.0